

Ahmet Cemal RUHİ

**BİRLİKTE VELAYET KURUMU VE
BİRLİKTE VELAYETE İLİŞKİN
YABANCI MAHKEME İLAMLARININ
TANINMASI VE TENFİZİ**

İçindekiler

İçindekiler	V
Kısaltmalar.....	XIII
Sunuş	1
Özet	7
Giriş.....	11

Birinci Bölüm

VELAYET HAKKI VE KAPSAMI

I. Velayet Kavramı.....	13
A. Kavramın İçeriği ve Gelişiminin Değerlendirilmesi.....	13
1. Çocuk	13
2. Velayet.....	14
3. Velayetin Yasal Dayanağı.....	19
B. Velayete Hâkim Olan Genel Prensipler	25
1. Velayet İç Hukukta Kamu Düzenine İlişkindir	25
2. Velayet Ancak Ana veya Babaya Verilebilir	28
3. Velayet İlişkisi Çift Yönlüdür	29
4. Velayette Çocuğun Üstün Yararı Ön Plandadır	29
5. Evlilik Birliği Devam Ettiği Sürece Velayet Ana ve Baba Tarafından Birlikte Kullanılır	31

6. Velayet İstisnai Durumlarda Ana veya Baba Tarafından Tek Başına Kullanılır	32
7. Velayet Hakkı Sürelidir	32
8. Velayet Hakkı Kişiyeye Sıkı Sıkıya Bağlı Haklardandır	33
9. Velayet Hakkı Bölünemez	34
10. Ana ve Baba Çocuğun Yasal Temsilcisidir	35
11. Ana ve Babanın Velayet Hakkından Doğan Sorumluluğu Vardır	36
12. Velayet Hakkı kanundan Doğan ve Sınırlandırılmaz	36
13. Velayet Kararı Kesin Hüküm Teşkil Etmez	37
C. Velayet Hakkına Sahip Olanlar	37
1. Evlilik Dışında Doğan Çocuğun Velayet Hakkı	37
2. Evlilik Birliği İçinde Velayet Hakkı	39
3. Boşanma veya Ayrılık Davası Açılmadan Önce Velayet Hakkı	40
4. Taraflardan Herhangi Birisinin Vefatı Halinde Velayet Hakkı	42
5. Boşanma veya Ayrılık Davası Açılması Halinde Velayet Hakkı	43
6. Evlilik Birliği Sona Erdikten Sonra Doğan Çocuğun Velayet Hakkı	50
7. Evlatlık Bağı Kurulduktan Sonra Velayet Hakkı	51
8. Üvey Ana ve Babanın Durumu	52
II. Velayetin Tevdii ve Kişisel İlişki Tesisi	53
A. Velayetin Tevdii	53
1. Genel Olarak	53
2. Velayet Davalarında Yargılama Usulü	54
3. Velayet Hakkı Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar	55
B. Kişisel İlişki Tesisi	59
1. Genel Olarak	59
2. Geçici Olarak Kişisel İlişki Kurulması	61

3. Nihai Olarak Kişisel İlişki Kurulması.....	61
4. Kişisel İlişkinin Kapsamı	64
5. Kişisel ilişki Kurulmasında Uygulanacak Usul	70
6. Kişisel İlişkinin Değiştirilmesi.....	71
7. Üçüncü Kişi Hısımlarla Kurulan Kişisel İlişki	72
8. Kişisel İlişkinin Kaldırılması	76
III. Nafaka.....	77
A. Tedbir Nafakası	77
B. İştirak Nafakası.....	80
C. Yardım Nafakası	89
IV. Velayetin Kapsamı	91
A. Genel Olarak	91
1. Velayet Hakkının Çocuğun Şahsı Üzerindeki Kapsam ve Kullanımı	91
a. Çocuğun Adı ve Soyadı.....	92
b. Çocuğun Yerleşim Yeri.....	93
c. Çocuğun Yükümlülükleri	94
d. Çocuğun Bakım ve Eğitimi	95
2. Velayet Hakkının Çocuğun Malları Üzerindeki Kapsamı ve Kullanımı.....	96
a. Genel Olarak.....	96
b. Çocuk Malları	99
c. Çocuğun Mallarının Yönetimi ve Sona Ermesi.....	101
B. Velayetin Değiştirilmesi	106
C. Velayet Hakkı Verilemeyecek Olan Haller.....	108
D. Velayetin Kaldırılması	110
1. Genel Olarak.....	110
2. Velayetin Kaldırılması Koşulları	115
a. Velayet Görevinin Gereği Gibi Yerine Getirilememesi	115
b. Ana ve Babanın İlgisizliği ve İhmalkârlığı	117
c. Kısıtlılık	118

d. Ana ve Babanın Yeniden Evlenmesi	118
3. Velayetin Kaldırılmasının Sonuçları	120
V. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası.....	121
A. Genel Olarak	121
1. Takip Talebi	122
2. İcra Emri.....	123
3. Ödeme Emri	124
4. Çocuk Teslimi.....	124
5. Çocukla Kişisel İlişki Kurulması.....	125
B. Ortak Hükümler.....	126
C. Kararı Yerine Getirmeyenin Cezalandırılması.....	129

İkinci Bölüm

BİRLİKTE VELAYET

I. Genel Bilgi	131
II. Birlikte Velayet İle İlgili Gelişmeler.....	134
III. Birlikte Velayetin Söz Konusu Olabileceği Durumlar	139
A. Evlilik Birliğinin Sona Ermesi Neticesinde Müşterek Çocuğun Velayeti.....	140
B. Evlilik Birliği Dışında Doğan Çocuğun Velayeti.....	140
IV. Kanuni Düzenlemelerin Tespiti ve Değerlendirilmesi	143
A. 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun Velayete İlişkin Hükümleri	143
B. Mevaz İsviçre Medeni Kanunu'nun Velayete İlişkin Hükümleri.....	144
C. Çocuğun Üstün Yararı İlkesi Çerçevesinde Kavramın Değerlendirilmesi.....	146
D. Kamu Düzeni Kavramı Çerçevesinde Kavramın Değerlendirilmesi.....	153

V. Birlikte Velayete İlişkin Görüşler.....	164
A. Hüküm emredicidir, ayrıca birlikte velayete hükmedilmesi mümkün değildir	165
B. Hüküm emredicidir, bu nedenle birlikte velayete hükmedilmesi mümkün değildir.....	166
C. Hükümde boşluk olması nedeniyle birlikte velayete hükmedilmesi mümkündür	168
1. Hükümde örtülü boşluk vardır	168
2. Hükümde gerçek boşluk vardır	169
3. Hüküm emredici değildir, bu nedenle birlikte velayete hükmedilmesi mümkündür	170
VI. Birlikte Velayete Hükmedilmemesi Gereken Haller	171
A. Velâyetin Kaldırılması Nedenlerinin Bulunması	171
B. Ebeveynler Arasında Sürekli Bir Çatışma Durumunun Bulunması	172
C. Ebeveynlerin Birbirleri İle İletişim Kurma İsteklerinin Bulunmaması	173
D. Ebeveynlerin Ortak Taleplerinin Velâyetin Taraflardan Birine Verilmesi Yönünde Olması.....	175
VII. Uluslararası Sözleşme Çerçevesinde Yapılan Değerlendirme	175

Üçüncü Bölüm

BİRLİKTE VELAYETE İLİŞKİN YABANCI MAHKEME İLAMLARININ TANINMASI VE TENFİZİ

I. Hukuki Düzenlemelerin Tespiti ve Değerlendirilmesi.....	181
A. Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Velayetin İadesine Dair 20 Mayıs 1980 Tarihli Avrupa Sözleşmesi	184
1. Genel Olarak.....	184
2. Çocuk Kavramı.....	186

3. Kapsam Dâhilinde Olan Kararlar.....	186
4. Tanıma ve Tenfiz Usulü.....	186
5. Tanıma ve Tenfiz Talebinin Reddi.....	188
6. Kesinleşme Şartı	189
7. Esastan İnceleme Yasağı	190
8. Kamu Düzenine Aykırılık	190
B. Küçüklerin Korunmasına Dair Makamların Yetkisine ve Uygulanacak Kanuna Dair 1961 Tarihli Lahey Sözleşmesi.....	191
C. Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz Ve İşbirliğine Dair 1996 Tarihli Lahey Sözleşmesi.....	193
1. Genel Olarak.....	193
2. Çocuk Kavramı.....	194
3. Kapsam Dâhilinde Olan Kararlar.....	195
4. Tanıma ve Tenfiz Usulü.....	195
5. Tanıma ve Tenfiz Talebinin Reddi.....	196
6. Esastan İnceleme Yasağı	196
7. Kamu Düzenine Aykırılık	197
8. Tenfiz Kararı.....	197
II. Velayete İlişkin Yabancı Mahkeme İlamlarının Tenfiz Usulü	198
A. Genel Bilgi.....	198
B. 5718 Sayılı Kanun İle Getirilen Düzenleme	200
1. Genel Bilgi.....	200
2. Tenfiz Davasının Tarafları	204
3. Tenfiz Davasında Dilekçenin Hazırlanması	206
4. Tenfiz Davasında Dilekçeye Eklenmesi Gereken Belgeler ..	207
5. Tenfiz Davasında Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	213
a. Görevli Mahkeme.....	213
b. Yetkili Mahkeme	215
6. Davanın Açılması	216
7. Yargılama Harç ve Giderleri.....	218

a. Yargılama Harçları.....	218
b. Yargılama Giderleri.....	220
8. Tenfiz Şartları.....	221
a. Ön Şartlar.....	222
aa. Yabancı Ülke Mahkemesinden Verilmiş Bir Karar Olmalı	222
bb. Hukuk Davalarına İlişkin Bir Karar Olmalı	226
cc. Kesinleşmiş Bir Karar Olmalı	226
b. Asli Şartlar.....	228
aa. Karşılıklılık İlkesi.....	229
bb. Münhasır ve Aşırı Yetki	232
cc. Kamu Düzenine Açıkça Aykırılık	233
dd. Savunma hakkı.....	245
9. Tenfiz Davasında Yargılama Usulü	247
10. Tenfizin Hukuki Sonuçları.....	252
a. Genel Olarak.....	252
b. Yabancı Mahkeme Kararının Reddedilmesi Neticesinde Velayetin Durumu	260
11. Vekâlet Ücreti.....	263
12. Kanun Yolları.....	265
a. İstinaf	265
b. Temyiz.....	266
c. Yargılamanın İadesi	267
13. Tenfizine Karar Verilen Yabancı Mahkeme İlâminin Yerine Getirilmesi	268
Sonuç.....	269
Kaynakça.....	279